

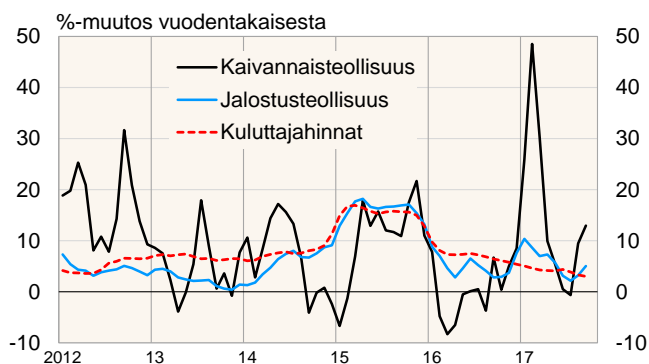
Venäjä

Venäjällä teollisuuden tuottajahinnat nousseet varsin nopeasti. Kotimaahan toimitettujen teollisuustuotteiden hinnat ovat tänä vuonna olleet vajaat 8 % vuodentakaista korkeammalla. Nousutahti on sama kuin viime vuonna, vaikka nousu on tasaantunut vuoden alun jälkeen. Syynä hintojen kohoamiseen on pitkälti kaivannaisteollisuuden tuottajahintojen nousun merkittävä nopeutuminen 15 prosenttiin. Jalostusteollisuuden tuottajahintojen nousu on hieman hidastunut viime vuoden tahdista ja on viime kuukausina ollut noin 6 % vuodentakaisesta.

Sekä kaivannais- että jalostusteollisuuden tuottajahintojen nousun ytimessä ovat suurilla painoarvoilla öljy, öljytuotteet ja metalliteollisuus, joiden kotimaiset tuottajahinnat ovat aiempien vuosien tapaan seurailleet näiden alojen vihintiintojen nousua. Useiden pidemmälle jalostavien teollisuudenhaarojen tuottajahinnat ovat nousseet tänä vuonna huomattavasti maltillisemmin.

Öljyn, öljytuotteiden ja metallien maailmanmarkkinahintojen muutokset vaikuttavat muutoksia seuraavien kotimaisten tuottajahintojen kautta myös laajemmin inflaatioon Venäjällä. Näiden kolmen perushyödykkeen tuottajahintojen nousu lisää pidemmälle jalostavien teollisuudenalojen kustannuksia ja hintapaineita, jotka purkautuvat edelleen kuluttajahintoihin. Tämä vaikutuskanava on tuntuva, sillä näiden kolmen alan osuus koko talouden kotimaisesta tavaroiden ja palvelujen toimitusvolyymista on lähemmäs 15 prosentin luokkaa. Kuluttajahintoihin toki vaikuttaa myös mm. tuonti etenkin ruplan kurssin suurten muutosten yhteydessä. Ruplan kurssin vakaampina aikoina tuonnin rooli on vain vähän muuttuvien tuontihintojen johdosta rajallisempi, vaikka tavaroiden ja palvelujen tuonnin osuus Venäjän kotimaisesta kysynnästä onkin yli viidesosa.

Teollisuuden tuottaja- ja kuluttajahinnat Venäjällä 2012–17

Lähde: Rosstat.

Kiinalaisyhtiö CEFC menossa vauhdilla Venäjälle, muutoin maiden taloussuhteiden painopiste yhä kaupassa. Melko tuntematon CEFC ei ole aiemmin inves-

toinut Venäjälle, mutta viime kuukausina se on viritellyt useampia yritysostoja yhteistyössä muutamien venäläisten ja ulkomaisten tahojen kanssa. Elokuussa CEFC ilmoitti ostavansa 14 % Rosneftista Glencoren ja Qatarin sijoitusrahaston (QIA) yhteisyritykseltä. Viime viikolla CEFC osallistui suuren venäläisen sähkö- ja alumiiniyhtiö En+:n listautumisantiin, kuten myös QIA. Venäläinen VTB-pankki on luvannut CEFC:lle tuntuvan luoton näiden yrityskauppojen rahoittamiseen. VTB rahoitti aiemmin myös Glencoren ja QIA:n Rosneft-kauppaa. Lisäksi VTB on En+:n vähemmistöomistaja sekä keskeinen luotottaja. Glencore taas on saamassa osuuden En+:sta osakevaihdossa. Lehtitietojen mukaan sekä CEFC että QIA ovat neuvotelleet yrityskaupoista tai yhteisyrityksestä myös Rosneftin entisen toimitusjohtajan omistaman öljy-yhtiö NNK:n kanssa. Sekä Rosneft että NNK ovat eräiden Yhdysvaltain taloussuhteiden alaisia. CEFCin suunnitelmien ostosten yhteisarvoksi on arvioitu yli 12 mrd. dollaria.

Muutoin Venäjän ja Kiinan taloussuhteet painottuvat yhä pääosin tavarakauppaan. Viime vuonna Venäjän Kiinanviennin arvo oli noin 30 mrd. dollaria ja Kiinan-tuonnin arvo 40 mrd. dollaria. Tavaratuonnissa Kiina on jo useita vuosia ollut Venäjän suurin tuontimaa yli 20 prosentin osuudellaan. Tänä vuonna se on noussut myös tavaraviennissä Venäjän suurimmaksi vientimaaksi 11 prosentin osuudellaan. Pääosa viennistä on öljyä. Maakaasun viennin odotetaan pääsevän alkuun tämän vuoden lopulla, kun osin kiinalaisomistuksessa oleva Jamalin niemimaan LNG-projekti saadaan käyntiin. Maakaasun putkikuljetusten on määrä käynnistyä vuoden 2019 lopussa. Maiden välinen palvelukauppa on huomattavasti tavarakauppaa pienempää, mutta siinä näkyy mm. kiinalaisten viime vuosina voimakkaasti lisääntynyt matkailu. Viime vuonna Venäjällä vieraili lähes 1,3 milj. kiinalaisturista, ja he olivat maan 4. suurin turistikryhmä.

Venäjä sijoittuu Doing Business -luokituksessa muita vertailuja korkeammalle. Tuoreimmassa Maailmanpankin liiketoimintaympäristöä kuvaavassa Doing Business -vertailussa Venäjän sijoitus oli 35. yhteensä 190 maan joukossa. Venäjä oli aivan Japanin perässä ja muutaman sijan Ruandan yläpuolella, kun taas Kiinan sijoitus oli 78. Koko sijoitustaan paremmin Venäjä sijoittui mm. omaisuuden rekisteröintiä (12.) ja luottojen saatavuutta (29.) kuvaavissa alaindikaattoreissa. Omaisuuden rekisteröinti arvioitiin vertailussa kuitenkin huomattavasti Venäjää helpommaksi mm. Ruandassa ja Kirgisiassa ja luottojen saatavuus selvästi Venäjää paremmaksi esim. Sambiassa ja Nigeriassa.

Kansainvälisen vertailukelpoisuuden maksimoimiseksi Doing Business -vertailussa keskitytään hyvin tarkasti rajattuihin esimerkitapauksiin, joita ei aina voi yleistää koko liiketoimintaympäristöön. Vertailussa ei myöskään huomioida esim. korruptiota lainkaan. Monissa muissa vertailuissa Venäjä sijoittuu heikommin, esim. Transparency Internationalin uusimmassa korruptiovertailussa Venäjän sijoitus oli 131/176 ja World Economic Forumin instituutioita kuvaavan indikaattorin pohjalta Venäjän sijoitus oli 83/137.

Kiina

Kiinan ja Yhdysvaltojen presidenttien tapaaminen odotetun yllätyksetön. Yhdysvaltojen presidentin Donald Trumpin ensimmäinen virallinen vierailu Kiinaan 8.–9.11. on osa hänen toista viikkoa kestävästä Aasian-vierailusta. Etukäteen asetelma Kiinan-vierailulle oli vaikea, sillä Pohjois-Korean tilanteeseen ja Yhdysvaltojen ja Kiinan välisen kaupan epätasapainoon ei ole helppoa ratkaisua.

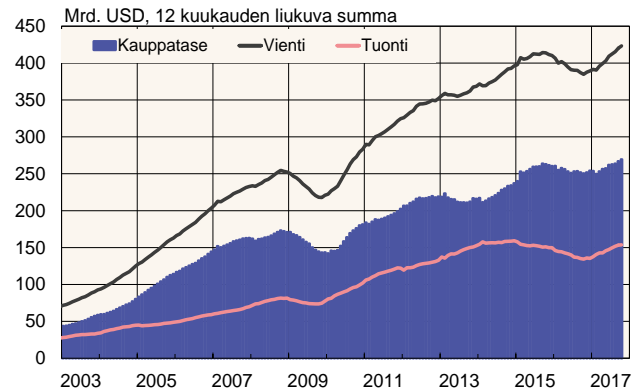
Vierailun tulokset ovat julkisuuteen torstaina tulleiden tietojen perusteella odotetun vaatimattomat. Vaikka yhdysvaltalaisen yritysten ilmoitettiin solmineen 250 mrd. dollarin arvoiset sopimukset Kiinaan, tosiasiasa suuri osa niistä on vain aiesopimuksia ja osa on tehty jo aiemmin. Kaupan alijäämää koskevan ongelman Trump vieritti Yhdysvaltojen edellisten hallintojen syyksi. Amerikkalaisyritykset jäävät edelleen kaipaamaan konkreettisia toimia Kiinan markkinoiden avaamiseksi ja tasapuolisen kohtelun takaamiseksi. Pohjois-Korea oli puheissa näkyvästi esillä, mutta tältäkin osin ei ainakaan julkisuuteen ole kerrottu uusista avauksista.

Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen kauppa on viimeisen vuoden ajan ollut kasvussa. Kiinalaistilastojen mukaan Kiinan tavaravienti Yhdysvaltoihin kasvoi dollareissa tammi-lokakuussa 11 % ja tuonti 17 % edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Vaikka tuonnin kasvu on ollut vientiä nopeampaa, kauppataaseen ylijäämä Kiinalle on tammi-lokakuussa kasvanut 225 mrd. dollariin viime vuoden 209 mrd. dollarista. Trumpin puheissa kaupan epätasapaino on ollut korostetusti esillä, vaikka kahdenkeskisiin alijäämiin keskittyminen on nyky maailmassa ongelmallista. Yhdysvaltojen omien tilastojen mukaan sen Kiinan-kaupan alijäämä oli tammi-syyskuussa yli 274 mrd. dollaria, mikä vastaa lähes puolta maan koko kauppataaseen alijäämästä.

Kiina ja Yhdysvallat ovat toisilleen tärkeitä kauppakumppaneita. Yhdysvaltojen osuus Kiinan viennistä on noin 20 % ja se onkin suurin yksittäinen vientimarkkina. Tuonnissakin Yhdysvallat on 7 prosentin osuudellaan EU:n jälkeen lähes yhtä suuri kauppakumppani Kiinalle kuin Japani, Etelä-Korea tai Taiwan. Kiinan osuus Yhdysvaltojen viennistä on puolestaan 8 % ja tuonnista peräti 21 %. Tuonnissa Kiina onkin ylivoimaisesti suurin Yhdysvaltojen kauppakumppani ja viennissäkkin sen edelle menevät vain Kanada ja Meksiko.

Suuret taloudet ovat toisilleen myös tärkeitä investointikohteita. Rhodium Groupin keräämien suoria sijoituksia koskevien tietojen mukaan yhdysvaltalaisen yritysten kumulatiiviset suorat sijoitukset Kiinaan olivat vuoden 2016 lopussa yli 240 mrd. dollaria, kun kiinalaisyritysten sijoitukset Yhdysvaltoihin olivat noin 110 mrd. dollaria. Viime vuosina kiinalaisten sijoitukset ovat kuitenkin kasvaneet erittäin nopeasti, joskin tänä vuonna sijoitukset ovat Kiinan kiristyneiden pääomaviennin rajoitusten takia vähentyneet. Joka tapauksessa Yhdysvaltojen osuus Kiinan ulkomaille tekemistä suorista sijoituksista on huomattava, mikä on Yhdysvalloissakin aiheuttanut keskustelua kiinalaissijoitusten rajoittamisesta.

Kiinan Yhdysvaltojen-kauppa

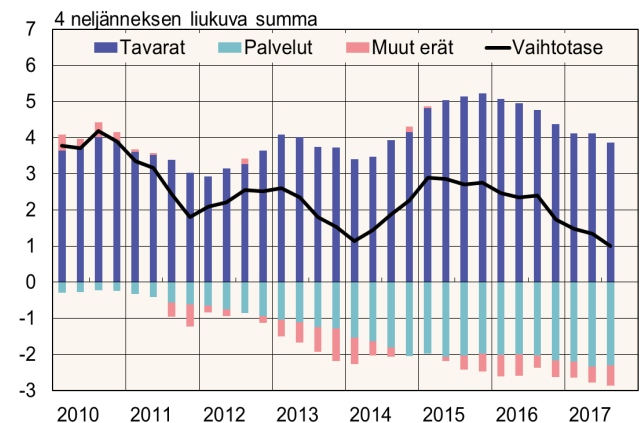
Lähde: Macrobond

Kiinan vaihtotaseen ylijäämä supistuu, mutta valuuttavaranto on kasvussa. Maksutasetilastojen mukaan Kiinan vaihtotaseen ylijäämä oli tammi-syyskuussa 106 mrd. dollaria. Tavarakaupan ylijäämä laski 335 mrd. dollariin ja palvelukaupan alijäämä kasvoi 203 mrd. dollariin, josta matkailun alijäämä oli 172 mrd. dollaria. Vaihtotaseen ylijäämä on vuositasolla painunut 1,0 prosenttiin BKT:stä.

Maksutaseessa Kiinan suorien sijoitusten virta ulkomaille oli tammi-syyskuussa 65 mrd. dollaria ja Kiinaan virtasi ulkomaisia suoria sijoituksia 86 mrd. dollarin arvosta. Suorien sijoitusten nettovirta kääntyi siis positiiviseksi oltuaan viime vuonna 47 mrd. dollaria alijäämäinen. Myös rahoitustaseen muissa erissä pääoman ulosvirtaus on tammi-kesäkuussa hidastunut merkittävästi viime vuodesta ja arvioiden mukaan tämä kehitys on jatkunut kolmannella neljänneksellä. Heinä-syyskuun viralliset tiedot julkaistaan myöhemmin.

Valuuttavarannon arvo oli lokakuun lopussa 3 109 mrd. dollaria. Kuluvana vuonna valuuttavarannon arvo on kasvanut 99 mrd. dollaria, kun vuosina 2015–2016 sen arvo supistui 833 mrd. dollaria. Muut erät mukaan lukien Kiinan koko varannon arvo oli lokakuun lopussa 3 204 mrd. dollaria.

Kiinan vaihtotase-erien kehitys suhteessa BKT:hen, %

Lähde: Macrobond